

Upravništvo: Ljubljana, Pucničjeva
ulica 5 — Telefon št. 31-22, 31-23,
31-24

Inseratni oddelek: Ljubljana, Pucnič-
jeva ulica 5 — Telefon 31-25, 31-26
Podružnica Novo mesto: Ljubljanska
cesta št. 42

Računi pri poš. ček. zavodu: Ljub-
ljana št. 17.749

IZKLJUČNO ZASTOPSTVO za ogla-
se iz Kr. Italije in inozemstva ima

Unione Pubblicità Italiana S.A.,
Milano

JUTRO

Izhaja vsak dan razen ponedeljka
Naročnina znaša mesečno L. 12.—
za inozemstvo pa L. 22.80

Uredništvo:
Ljubljana, Pucničjeva ulica št. 5,
telefon 31-22, 31-23, 31-24

Rokopisi se ne vračajo

CONCESSIONARIA ESCLUSIVA
per la pubblicità di provenienza
italiana ed estera:

Unione Pubblicità Italiana S.A.,
Milano

Sestreljena sovražna letala

Vojno poročilo št. 521 — Bombardiranje tobruških utrd

Glavni Stan Italijanskih Oboroženih Sil je objavil 5. novembra naslednje vojno poročilo št. 521:

Včeraj so sovražna letala ponovno izvršila kratke polete nad dele ozemlja južnih sicilijskih pokrajin; tri osebe so bile ranjene. Protiletalsko topništvo, ki je zelo živahno nastopilo, je sestrelilo v morje sovražna letala. Neko drugo letalo je bilo uspešno zadeto s strojnico od nekega našega letala vstran od obale in je smatrali tudi to letalo za izgubljeno.

V Severni Afriki je med sovražnim letalskim poletom na področju pri Bengaziju naše tovske letalo zadelo dva sovražna bombnika, ki sta strmoglavila v plamenih. Naše topništvo in nemški strogovanci so bombardirali obrambne naprave trdnjav v Tobruku.

V Vzhodni Afriki so naše topniške baterije pred položaji naše posadke v Kulkva-

bertu zadele in poškodovale nekaj sovražnih avtomobilskih sredstev, ki so prevažala čete. Te so imele izgube. Na drugih bolj-ših tega področja so bile sovražne sile nasproti našim oddelkom napadene in razpršene.

Žrtve zadnjih letalskih napadov

Rim, 5. nov. s. Snoči so bili objavljeni službeni podatki o žrtvah prebivalstva ob priliki sovražnih letalskih napadov v petek na Licato ter v noči od petka na soboto na Palermo in Neapelj. V Licato so bili ranjeni trije delavci. V Neapelju trije delavci in neka ženska. V Palermo so bili dve ženski in neki voznik ubiti ranjenih pa je bilo 11 ljudi, med njim dva dečka v starosti pet in deset let.

Novi zmagoviti uspehi v Afriki in Rusiji

Barbenost letalcev z lahkoto obvladuje tudi vremenske neprilike — Junaško napredovanje bersaljerjev v Doneški kotlini — Sijajen podvig lovskih letal

Operacijsko področje, 5. nov. s. Ne glede na slabe vremenske prilike kaže neutrudno delovanje naših oddelkov njih čudovitega ofenzivnega duha, katerega kronajo vedno novi uspehi. Tudi včeraj ponoči je uspelo neki naši patrili, ki se je spopadla s številno močnejšim sovražnikom obvladati sovražne čete in jih pognati v beg, ujeti nekaj ljudi ter prizadejati sovražniku občutne izgube. Topništvo je bilo izredno aktivno na vseh odsekih in je rušilo s preciznim streljanjem obrambne in prometne naprave v trdnjavi Tobruk.

Nemška letala so popoldne napadla zbirališče motornih vozil in nekatera med njimi zažgala, druga pa poškodovala. Skupine nemških strogovancev so predvčeršnjim bombardirale obrambne naprave in topniške postojanke v Tobruku.

Pri letalskem napadu na Bengazi je bila neka sovražna skupina prestrežena od lovcev, ki so prisilili sovražna letala k umiku. Sovražna letala so odvrkla bombe na odprto polje. Protiletalska obramba Tripolisa je sestrelila en bombnik, ki je strmoglavil v morje.

Poročilo posebnega dopisnika agencije Stefani: Sovražno izvidniško letalo, ki je skušalo preleteti Sicilijo, je bilo predvčeršnjim prestreženo od neke patrile lovcev, ki je bila nanj opozorjena. Po kratki borbi se je lovcom posrečilo zadeti sovražno letalo in ga uničiti. Angleški izvidnik je strmoglavil v morje.

Z vzhodne fronte, 5. nov. s. Naše kolone bersaljerov, ki napredujejo po dosežnih velikih uspehih v zadnjih zmagovitih akcijah, da se strnejo s četami neke italijanske divizije, so bile besno in ponovno napadene od močnih sovjetskih oddelkov. Istočasno so bili oddelki divizije, ki so marširali nasproti brzim divizijam, in drugi oddelki, ki so izkoriščali dosežene uspehe in napredovali proti severu, napadeni od strani od številnih močnih formacij boljševikov, katere je podpiralo topništvo srednjega kalibra. Zaradi teh ponovnih napadov so se razvili najbolj besni spopadi. Naše junaške kolone so energično vzdrlžale napade in so takoj reagirale z izredno silo. Borbe so se razvile v številne akcije,

v katerih so bersaljeri, pešaki ter artilerija dobesedno uničili močne nasprotnikove kolone, ki so skušale na vsak način z napadi z boka in obkrožitvenimi manevri poskusiti ustaviti in otežiti naše napredovanje. Silni sunki, ki jih sovražnik vedno znova sproži proti našim napredujočim kolonom so nov dokaz, kako težka je za sovražnika izguba najvažnejših industrijskih predelov. Tudi področje, na katerem so potekale zadnje zmagovite akcije, je industrijsko in rudniško.

Včeraj so se italijanski lovci zmagovito uveljavili. Pet italijanskih letal, ki so spremljala neko oskrbovalno letalo v pasu, v katerem naše kolone napredujejo, se je spopadlo s sovražno letalsko skupino, ki je bila šestkrat močnejša. Rusko skupino je sestavljalo 9 bombnikov, katere je spremljalo 20 lovcev. Skupina je bila očitno usmerjena proti našim objektom. Pričelo je bila velika skupina opažena, so brž čeli lovci z napadom. Pričela se je srida borba, v kateri so podjetni lovci zmečili veliko nasprotno skupino in nato pričeli napadati ter zasledovati posamezna letala. Kljub številni premoči in hudemu strojničnemu ognju je lovcom uspelo spriti svoje tehnične premoči sestreliti tri nasprotno lovce, dočim se je ostanek skupine naglo umaknil.

Na neki drugi točki je bil neki sovjetski bombnik, ki je skušal napasti našo kolono, takoj sestreljen od naših protiletalskih baterij.

Občudovanje v nemškem tisku

Berlin, 5. nov. s. Z vidnimi naslovi in na prvi strani opozarjajo nemški listi na zmage italijanskega ekspedicijskega zbora na južnem odseku sovjetskega bojišča. Italijanske čete so po nekaj dneh nove hude borbe premagale sovražen odpor in zasedle večje mesto, na katerem plapolala sedaj italijanska zastava. Listi zlasti poudarjajo junaška dejanja italijanskih bersaljerjev, a tudi italijanske pehote na splošno. To "italijanske čete so sovražniku na več mestih popolnoma presekale pot ip. z junaškim zaletom zasedle več krajev v Doneški kotlini, med drugim tudi večje mestno središče.

Razmah vojne na morju

Angleži so izgubili doslej že 60 rušilcev

Rim, 5. nov. s. V novembru je angleško brodogradnja izgubila 8 vojnih ladij v spremstvu konvojov, med njimi 5 rušilcev. Izgube rušilcev so za Anglijo toliko bolj občutne, ker jih ima le še malo na razpolago. Ob začetku te vojne jih je namreč angleška mornarica štela polovico manj kakor mel svetovno vojno, a že tedaj jih ni imela dovolj za svoje potrebe. Skupno je bilo doslej potopljenih 60 angleških rušilcev.

Berlin, 5. nov. s. Današnji listi opozarjajo v svojih komentarjih na uspehe nemškega podvodnega brodogradstva in letalstva v Atlantiku, kakor so bili včeraj sporočeni: javnosti. »Völkischer Beobachter« piše med drugim, da potopitev 73.000 ton sovražnega ladjevja znova dokazuje, da angleška trgovinska mornarica četi ko prej ni varna v svoji plovi navzile spremstvu vojnih ladij in navzile tako imenovanim »tajnim obrambnim sredstvom«. O katerih je tako samozvestno govoril Churchill. Te varnosti angleške trgovinske ladje ne poznajo niti ob svoji obali niti na odprtih oceanih, kajti povsod jih nemški napadi zadenejo v živo.

Nekateri drugi listi pripominjajo, da je Anglija zaradi potopitve teh ladij izgubila dobave blaga za najmanj 7000 vagonov. Ako so bila na potopljenih ladijah živila, bi to pomenilo, da je šlo pod vodo toliko hrane, kolikor bi jo Berlin potreboval za ves teden.

Berlin, 5. nov. d. Včeraj so nemška borbena letala v bližini Faroevskih otokov potopila neko britansko trgovinsko ladjo od 5000 ton. Neka druga 3000tonska ladja je bila hudo poškodovana.

Kakor se je izvedelo iz mornariških krogov v New Yorku, je kapitan holandskega tovornega parnika »Marken« ob priho-

du v New York izjavil, da je bila njegova 5600-tonska ladja 10. septembra potopljena v oddaljenosti 360 milj od Pernambuka. Ladja je bila na potu proti Capetownu. Od ladijske posadke je bilo rešenih 36 ljudi. »Marken« je plula v angleški službi.

Stockholm, 5. nov. s. V Baltičnem morju je šla na dno švedska trgovska ladja »Sigrid« (1700 ton). Od 16 oseb posadke se jih je rešilo le šest.

Berlin, 5. nov. s. Nemški listi objavljajo iz Vichyja vest o novem roparskem dejanju angleške mornarice na škodo francoske trgovske ladje, ki je plula v Sredozemlju. Po uradnih francoskih izjavah je to že peta francoska trgovska ladja, ki so jo Angleži potopili.

Japonska napreduje

Tokio, 5. nov. s. Na svoji včerajšnji seji je vlada pod predsedstvom generala Toja odobrila cesarski ukaz o večji uspešnosti in delavnosti vseh državnih upravnih uradov, tako da bodo v celoti ustrezali izjemnim zahtevam sedanjega trenutka. Vsi državni uradi ali organi, ki jih država nadzoruje, morajo odpraviti vse nedostanke, ki bi povzročali počasnost ali kakršne koli druge ovire pri delu. Razen tega so bila predsedniku vlade dana posebna pooblastila za izjedo podrobnih ukrepov, ki so s tem v zvezi.

Nemški finančni minister pri kraju Borisu

Tokio, 5. nov. s. Bolgarski kralj je sprejel v avdienci nemškega finančnega ministra grofa Scherlinga von Crosigh.

ZASLEDOVANJE NA KRIMU

S probojem do morja je zveza med sovjetskimi oddelki prekinjena — Bombardiranje krimskih pristanišč — Zavrtnjen izpad iz Petrograda

Iz Hitlerjevega glavnega stana, 5. nov. Nemško vrhovno poveljstvo poroča:

Na Krimu se nadaljuje zasledovanje v južni, kakor tudi v vzhodni smeri. Kljub težavnim terenskim prilikam je bilo govorje Jalta na enem mestu prebito in dosežena obala Črnega morja. Letalstvo je bombardiralo krimska pristanišča Sevastopol, Jalta in Kerč in potopilo v teh vodah dva transportna parnika s skupno 10 tisoč br. reg. tonami in neko strážno ladjo. Pet drugih trgovskih ladij in majhna sovjetska križarka je bilo z bombami občutno poškodovanih.

Pri Petrogradu se je zrušil v nemški obrambi ponoven poizkus sovražnika za prehod preko Neve po močni topniški pripravi ob hudih izgubah za nasprotnika. Izmed okrog 100 colnov je bila polovica potopljenih, ostanek pa je bil prisiljen se obrniti. Ponovni sovražnikovi poskusi s podporo okolišnih voz za izpade na ostali obkroževalni fronti so bili razbiti večinoma že v pripravi postojank.

Močne sile bojnih letal so podnevi izvedle hude napade na industrijsko mesto

Gorki, ki je pomembno za izdelovanje avtomobilov in letal. Bombni zadetki težkega kalibra v polno so povzročili v avtomobilski tovarni Molotov, v ladjedelniskem ozemlju ob Volgi in na železniških napravah mesta huda razdejavanja. Nastalo je več obsežnih požarov.

Pri letalskih napadih na Petrograd je bilo mogoče zažgati za vojno važne naprave. Tudi Moskva je bila v zadnji noči bombardirana.

Na morju so pri Faroevskih bojna letala potopila 5000tonski tovorni parnik in dosegle bombne zadetke na dveh drugih večjih trgovskih ladjah.

Strážni čolni so v Kanalu uspešno obranili ponovne napade angleških hitrih čolnov v topniški bitki je bil sovražni hitri čoln potopljen, dva druga pa poškodovana z več zadetki.

V Sueškem zalivu je bila dne 3. novembra z bombo nemškega bojnega letala poškodovana angleška torpedovka.

Angleški bombniki so preteklo noč izvedli neučinkovite napade na zapadno in severozapadno Nemčijo.

Od Ladoge do Krima je razgibana vsa fronta

Ugotovitve madžarskega vojaškega strokovnjaka o občem položaju sovjetov — Priznanje italijanskih uspehov

Budimpešta, 5. nov. s. Vsa vzhodna fronta od Ladškega jezera do Krima je razgibana kljub deževju in snegu, ki omejuje uporabo takozvanih ruskih cest. Okrog Petrograda je, kakor poudarjajo madžarski vojaški krogi, obleganje čedalje hujše. Ker so bili preprečeni vsi sovjetski poskusi za prekoračenje Neve, ne ostane sovražniku nobeno upanje več, da bi mogel ujeti usodi, ki ga čaka.

Po vesteh, ki so dosepele včeraj zjutraj s fronte, je bil v osrednjem odseku pri Tulu, na nekaterih točkah strt sovražni odpor. V tem odseku so nemške čete zavzele nekaj najvažnejših sovražnih postojank in prisilile sovražnika k umiku. Na črt vrhovnega nemškega poveljstva za obkolitev sovjetske prestolnice, se uspešno izvaja. Položaj sovjetskih armad pod poveljstvom generala Žukova je od ure do ure bolj kritičen. Župan meče sovjetsko poveljstvo vse razpoložljive čete v boj. Ugledni vojaški poročevalci »Pester Lloyd« general Mircha piše, da so sovjetske čete utrpel najtežje izgube v protinapadih v preteklih dneh pri Kalininu in Malojarslavcu. Nemške čete so odbile vse sovjetske protinapade, ujele mnogo ljudi in zaplenile velike množice orožja. Južno od Moskve so v teku obsežne operacije med Malojarslavcem in Kalugo. Usoda Moskve, piše general, je zdaj dokončno zapečatena.

Neposredno ogroženo angleško področje

Nemški listi o strateškem položaju po vdoru na Krim

Berlin, 5. nov. s. Vojaški sodrujniki berlinskih dnevnikov prikazujejo v svojih pregledih vojaški položaj sovražnika po poslednjih nemških napadih in poudarjajo med drugim, da pomeni ruski poraz na Krimu obenem tudi angleški poraz.

List »Zwölfuhrblatt« piše, da je po zavzetju južne obale Krima vojaška luka Sevastopol neposredno ogrožena in da so nemške čete že manj ko 100 kilometrov od Kerča, torej točke, ki se lahko smatra za most proti Kavkazu. Iz tega sledi, da postaja ogroženo angleškega vplivnega področja vedno bolj neposredno, kajti poraz sovjetskih čet na tem odseku je izven dvoma. Bitka, ki se sedaj razvija na polotoku, ne bo le pregnala Ruse s Črnega morja, temveč bo dala Nemcem tudi ključne položaje do kavkaškega področja. Nadaljnje posledice si je lahko predstavljati.

List opisuje v podrobnostih akcijo, ki je dovedla do predora tudi že po naravi močne obrambne črte ob prelivu Perekopu, in omenja, da so se morale nemške čete prebiti skozi področje, ki je bilo utrjeno na 50 km v globino, torej še globlje od Meginotove linije. Tako v Londonu kakor v Moskvi so smatrali to obrambno črto za nezavzetno.

»Völkischer Beobachter« še nadalje polemizira z angleško propagando, po kateri naj bi Sevastopol ne imel nobenega pomena več za Ruse. List pripominja, da po teh zmedenih računih angleških propagandistov izgubi pomorsko mesto, ki se najprej označuje za zelo važno, takoj svoj pomen, čim se mu približajo sovražne čete. To je mogoče upravičeno z moralnega vidika, nikakor pa ne s strateškega in praktičnega, razen ako Sovjeti in njihovi anglosaški prijatelji ne razmišljajo tako, kakor lica pred kislim grozdem. Sevastopol ima danes za Ruse isti pomen, kakor ga je imel zanje pred nekaj tedni: razlika je le v tem, da bo važnost te luke koristila sedaj Nemcem.

Tudi »Deutsche Allgemeine Zeitung« se ironično izraža o argumentih sovražne propagande, ki je na eni strani polna utvar, na drugi strani pa ne more prikriti pesimističnega gledanja. Ta zmedenost pa dokazuje, da se tudi v anglosaških glavah začenja polagoma javljati zavest o posledicah sedanjih nemških uspehov na protiboljševskem bojišču za življenjske postojanke Velike Britanije na vzhodu.

Dva napada na Helsink

Helsinki, 5. nov. s. Včeraj popoldne so sovjetski letalci dvakrat napadli Helsink. Ob prvem napadu sta dva sovjetska bomb-

nika, ki sta prišla z morske strani dosegla prestolnico in odvrkla več bomb, ki so padle v južno četrt mesta. Neka mladenka je bila ubita in 10 civilistov je bilo ranjenih. Pri drugem napadu ni bilo ne žrtve ne škode.

Pomen zasedbe Kurska

Stockholm, 5. nov. d. Zasedba mesta Kurska po nemških četah je vsekakor take narave, da bo zelo olajšala nemške operacije proti Moskvi. Padec tega mesta je važen posebno zaradi tega, ker pomeni dodatno oslabitev vojnega potenciala sovjetske armade, zakaj v tem mestu je bilo mnogo vojno industrijskih podjetij, dalje neka tovarna motorjev ter več kemičnih industrij. Kursk je bilo veliko središče izredno važnih industrij za predelovanje železne rude. V mirnem času je proizvajala znatno več milijonov ton letno. Razen tega je Kursk važna železniško križišče na direktni železniški progi, ki teče iz Moskve proti Kavkazu. Sicer pa je bila ta proga od nemških čet presekana že pri Harjkovu in pri Stalinovu.

Silen letalski napad na Novorosijsk

Berlin, 5. nov. s. Nemška letala so včeraj izredno hudo bombardirala Novorosijsk, za Sevastopolom prvo največje rusko oporišče ob Črnem morju. Oporišče ima velik pomen, ker so ga sovjetske vojaške oblasti v zadnjem času v veliki meri uporabljale za vojaške namene. V novorosijski luki je bilo v zadnjem času zgrajenih več mornariških objektov, tako da bi se rusko vojno brodogradje v danem primeru lahko zateklo v to luko. V okolici mesta je mnogo tovarnih vojniš potrebožčin, ki so bile posebno v zadnjih mesecih velikega pomena za rusko oboroževalno industrijo.

Očitki norveškega radia švedom

Stockholm, 5. nov. s. V tukajšnjih krogih je napravil močan vtis napad radia v Oslu na švedsko državo zaradi pasivnega zadržanja v borbi Fincev proti boljševikom. Norveški radio je v zvezi z izjavami švedskega zunanjega ministra obdolžil švedsko egoizma in materializma. Švedska, je dejal napovedovalec v norveškem radiu, misli, da gleda lahko prekrižanih rok borb Finse proti boljševiki. Švedska misli, da na ta način služi skupnim skandinavskim interesom,

vendar bi morala vedeti, da vsa njena zagotovila simpatij finskemu narodu ne izključujejo nadaljnjih dolžnosti kot nordijske države.

Špijonažna afera na švedskem

Stockholm, 5. nov. s. Neki 19letni mladenič iz Stockholma in neka 16letna hči aktivnega kapitana sta pobegnili iz švedske in odnesla s seboj kopije zemljevidov švedskega generalnega štaba, ki jih je dekle vzelo v uradu, kjer je bilo zaposleno. Ukradeni zemljevidi kažejo odmejne utrube med švedsko in Norveško.

Finci zavračajo vmešavanje Amerike

Berlin, 5. nov. s. Nemški listi objavljajo danes na vidnih mestih prve komentarje finskih listov o nezasišanem ameriškem vmešavanju v evropske zadeve. Pri tem pomenjajo skoro v celoti zlasti uvodnik finskega dnevnika »Ajal Suunta«, ki ostro obeležuje po ovinkih izraženo zahtevo ameriške vlade, da bi Finci ustavili svoje sovražnosti proti Rusiji. Finski list opozarja na razloge, zaradi katerih je finski narod ponovno stopil v borbo proti boljševizmu, ter uporablja to priliko, da ponovno podari prijateljske in bratske vezi, ki spajajo Finsko in Nemčijo v tej osvobodilni vojni proti skupnemu sovražniku.

Pomanjkanje premoga v Angliji

Rim, 5. nov. s. V vsej Veliki Britaniji se pojavlja premogovna kriza, ki jo je po mnenju industrijevce treba pripisati pomanjkanju prevoznih sredstev. Značilno je, da ta kriza zaradi medsebojnih vplivov še bolj povečuje pomanjkanje železniških prevozov, kajti lokomotive nimajo več na razpolago dovolj goriva. Razen tovornih vlakov se je znatno zmanjšal tudi promet osebnih vlakov, kar zelo otežkoča zveza na otoku.

Ženske v angleški industriji

Bern, 5. nov. s. Ali je Anglija brez moči, ali pa bolj zaupa ženam? To vprašanje se vsiljuje spritno neke londonske vesti, ki jo objavlja švicarski list »National-Zeitung« in v katerem je mogoče čitati med drugim: »Spritno črnega pesimizma političnih krogov v angleški prestolnici so ministri v zadnjih dneh zahtevali večjo zaposlitev žen pri vseh delih.«

Isto vprašanje nastaja tudi ob čitanju članka, ki ga je objavil londonski list »Daily Telegraph«, ki priše med drugim: »Izgube Sovjetske Rusije na področju proizvodnje predstavljajo polovico njenih oboroževalnih izdelkov in mora zato angleška industrija podaljšati svoj delovni čas na 21 ur na dan. Rusija je povečala število svojih delavstva s tem, da je prevzela na delo tudi žene, in to do dveh tretjin ali celo treh četrtin vsega zaposlenega osebja v tovarnicah, kjer se ne zahtevajo posebni fizični napor. Mogoče je, da se tudi novi Bevinov načrt naslanja na te primere. Naloga, ki nam je zaupana, je velika, toda treba jo bo doseči.«

Ustanovitev Zadrúžne zveze za Dalmacijo

Zader, 5. nov. s. Z ukazom guvernerja Dalmacije je bila ustanovljena Zadrúžna zveza za Dalmacijo, katere namen je, da zastopa in pomaga zadrúžnim ustanovam v tej pokrajini ter da vrši nad njimi obvezno nadzorstvo po obstoječih zakonih. Za komisarja nove zveze je imenovan nacionalni svetnik dr. Rosario La Badessa, šef nadzornega oddelka nacionalne fastistične zadrúžne ustanove. Dalmatinske zadrúge, ki jih je kakih 300, imajo velik pomen zlasti na področju ribolova in v poljedelstvu, pa jih je zato guverner Bastianin hotel etnotno povezati v smislu fastističnih smernic v skupno organizacijo.

Zahvala velikega muftija

Rim, 5. nov. s. Veliki mufti ki je nedavno pristal v južni Italiji na svojem begu iz Teherana, je pred svojim odhodom v Berlin dal zastopniku agencije Stefani tole izjavo:

Ko odhajam v Berlin, smatram za svojo dolžnost, da se zahvalim Duceju in italijanski Vladi za sprejem, ki mi je bil prirejen v Italiji. Želim se ob tej priliki zahvaliti tudi italijanskemu tisku za vse, kar je objavil o meni in o borbi, ki jo predstavljam. Nikdar ne bom pozabil vpludnih pozornosti v tej prijateljski državi. Obtožbe angleške propagande proti moji osebi me ne presenečajo, saj so le nadaljevanje dolgo verige sovražnosti in napadov proti meni. Vse to pa me ne zaskrbljuje, kajti v arabskih deželah in zlasti v muslimanskem svetu dobro vedo, kakšen pomen imajo taki napadi. Arabci in muslimani izreka svoje zaupanje in svojo simpatijo vsem tistim, ki jih napada angleška propaganda. Zaupanje in simpatija do moje osebe naraščata v soznanju s silovitostjo izpadov proti meni. Mi pa bomo seveda na te sovražne manifestacije Anglije odgovorili s tem, da bomo še bolj poglobili svoje napore v borbi za stvar, ki smo ji posvetili ves naš obstoj.

Prof. Vlad. Lapajne

Ljubljana, 5. novembra. Na kratko smo že poročali, da je v nedeljek po dolgi bolezni in hudem trpljenju na svojem domu umrl g. prof. Vladimir Lapajne. V javnosti sicer ni bil znan, ker je živel le bolj zase, za svojo družino in za znanstveno delo. Mnogo znancev in prijateljev pa je imel med stanovskimi tovariši in med mlajšo inteligenco, posebno iz dobe svojega službovanja v Beogradu.

Pokojni profesor se je rodil 28. junija leta 1894. v Črnomlju. Srednjo šolo je obiskoval na realki v Idriji in pozneje v Ljubljani, kjer je položil leta 1912. tudi zrelostni izpit. Svoje študije je nadaljeval na Dunaju, kjer je poslušal najprej 4 semestre tehničnih predavanj, potem pa 4 semestre predavanj na filozofski fakulteti. Pred koncem študija je moral k vojakom, od koder so ga septembra leta 1918. zaradi bolezni odpustili. Po prevratu je bil eno leto nadomestni učitelj na državni realki v Idriji, leta 1919. pa je bil postavljen za namestnika učitelja na realki v Ljubljani. Po štirih letih je položil profesorski izpit iz matematike in opisne geometrije pred izpitno komisijo v Zagrebu. Z odlokom ministrstva prosvete z dne 3. marca 1. 1925. je bil dodeljen ministrstvu v Beogradu, kjer je bil referent za slovenske srednje šole. Tedaj je postal tudi prvi slovenski predsednik Ferialnega saveza. Tri leta kasneje je bil spet premeščen na realko v Ljubljano, kjer je ostal do leta 1938., ko je bil zaradi bolezni dodeljen na službovanje v Narodnem muzeju v Ljubljani.

Prof. Vladimir Lapajne je bil vse svoje življenje neumorno delaven. Udeleževal se je v profesorskem društvu, kjer je bil delj časa tajnik. Mnogo dela in truda je vložil v Ferialni savez, kjer je bil več let predsednik. Tudi na znanstvenem področju je bil zelo delaven. Pisal je slovenske učbenike za geometrijo, in sicer za prvi in drugi razred skupno z dr. Čermeljem, sam pa za peti in šesti razred. Še ko se je bojeval na ranci, ki si jo je nakopal v svetovni vojni, tako poslabšala, da je bil navezan na bivanje v svojem stanovanju, je neudržljivo delal in snoval nove načrte.

Za časa svojega službovanja v Beogradu se je prof. Lapajne spoznal z Zorko roj. Višnjičevico in se leta 1931. z njo poročil. V zakonu se jima je rodil sinček Vladimir, ki je jedva prestopil šolski prag. Pogreb prof. Lapajne je bil v sredo popoldne z žal na pokopališču k Sv. Križu. Udeležili so se ga mnogi pokojnikov znanici in prijatelji, stanovski tovariši in učenci. Naj mu bo lahka domača gruda! Žalostjo soprog in sinu pa naj bo v tolažbo iskreno sočutje vseh, ki so poznali prof. Vladimira Lapajne.

Rdeči križ poroča

Poslo naj dvignejo na Tyrševi cesti 11/1: Bavdek Stojan, marjanščice; Cerar Danica, Streliška ulica; Čertalič Ante, Zavrti 4; Golob Franc inž., Higijenski zavod; Jemec Janko, Rašica 46, p. Velike Lašče; Kováč Mici, učit., Ravnikarjeva ulica 10; Pantič Majda, Škofja ulica 12/II; Čekić Zorka, stud. techn.; Dolžan Jana, Tyrševa cesta 17/III; inž. Funkl Alojz, Stari trg 34; Hafner Pavle, Vošnjakova ulica 10; Klemboš Karol, Kurilnica 1; prof. Kolar Mira, Malgačeva ulica 6/I; Koritnik M., Poštni dom; Mici Kožel (Vajda), Jernejeva cesta; Pavčič Božidar, Bleiweisova cesta 63; Pobič Ferdo, šol. nadzornik, Puccinijska ulica; Primožič Maks, Kuharjeva ulica 1; Pungartnik Ida, Opekarska cesta 18; inž. Sotošek Stanko, Cesta 29. oktobra 24/I; Smuc Ivana, Aleševčeva ulica 26; Sosič Stanko, Bolgarska ulica 32; Švagelj Ljudevit, Gorupova ulica 3; Valjalo Nikola, Vrstovškova ul. 16; Černe Angel, Logar Ivan, Luznar Stane, Mohar Karol, Škrbinc Karmelo, Vrčon Milan, Zevnik I., Pregl Ivo, Kotnikova ulica; Kobi Nada, Podpeč-Prešerje; Skrlj Jože, Fužine št. 2, p. Dobrunje; Božić Slavka, Podrožnik št. 5; Božić Cvetka, Vič, ulica B, št. 6; Barle Gorko, Tržaška cesta 1; Coff Emil, Verovškova cesta 56; Dovgan Jožef, Tyrševa cesta 69; Dobovšek Jožica, Sv. Petra cesta 91; Dimnik Martin, Šmartinska cesta št. 42; Eržen Milan, Čopčeva ulica 10; Fakin Anton, ravn. mešč. šole, Vič; Grlic Ivan, Resljeva cesta 27; Habič Mici, Rožna ulica št. 17; Ivanc Valerija, Marmontova ulica št. 35; Jurca Josip, Tyrševa cesta 91; Jelenec Alenka, Celovška cesta 144; Klancar Marija, Medvedova cesta 3; Kralji Marija, Svabičeva ulica 7; Kosenina Franc, Tržaška cesta 119; Kadič Karol, Tyrševa cesta 58; Keselj Franko, Ambrožev trg 3; dr. Kimovec, Pred škofijo 3; Močina Ivica, Rožna dolina, Cesta II št. 3; Močan Jožica, Rožna dolina, Cesta XIX, št. 12; Milanović Mihajlo, Vič št. 114; Miklavčič Franc, Mariborska ulica št. 26; Mravljak Ijerk, Cesta v Rožno dolino 10; Menart Ivan, Dolenjska cesta 112; Pipan Albin, Podlimbarska ulica 15; Prepeluh Pavla, Breg 10; Pezdir Apolonija, Cesta na Brdo; Petrič Franc, Mikva 3; Pajk Janko, Zrinskijska trg, jezuitski kolegij; Pershin Michael, Svabičeva ulica 11; Plesničar Tatjana, Rožna dolina, Cesta VIII št. 33; Perko Alenka, Poljanski nasip 52; Pogacar Ivan, Štožice 42; Ristič Valerija, Hradskega vas 47; Rožič Marinka, Mikva 3; Smrkovič Ivanka, Rožna dolina 17/36; Skrljnik Mihael, Poljanska cesta 15; Slomnik Pavla, Tovarniška ulica 22; Turk Vojko, Včna pot 32; Vrtičnik Magda, Vič 48; Tančar Anka, Peterčkova ulica 7; Zagorski Cvetko, Pokopališka ulica 35.

Domovnice naj prineseta: Franciškin Josip, Mole France.

Državni podtajnik Bulić v Ljubljani

Eksc. V. srbski Komisar je hrvatskemu odposlanstvu na poti v Rim izrekel iskreno dobrodošlico

Ljubljana, 5. novembra. Odposlanstvo ministrstva javnih del neodvisne države Hrvatske pod vodstvom državnega podtajnika Iva Bulića ki je bilo od našega Ministrstva javnih del povabljen na šestdnevno bivanje v Rim, se je večeraj popoldne na svoji poti za kratek počitek ustavilo v Ljubljani.

Odposlanstvu, ki je iz Zagreba odpotovalo v avtomobilih, je že na meji med neodvisno državo Hrvatsko in Ljubljansko pokrajino v imenu Visokega Komisarja izrekel dobrodošlico viceprefekt comm. David. Mimogrede so se hrvatski delegacije za kratek čas ustavili tudi v Novem mestu. V Ljubljani so njihovi avtomobili krenili naravnost na glavni kolodvor, ki je bil okrašen z italijanskimi in hrvatskimi zastavami. Tu so goste pozdravili Visoki Komisar Eksc. Emilio Grazioli, Eksc. general Robotti, zvezni podtajnik Gatti, ljubljanski konzul neodvisne države Hrvatske ter številni drugi predstavniki in funkcionarji. V čakalnici je Visoki Komisar izrekel državnemu podtajniku Buliću, njegovji soprog, ki ga spremlja, ter članom delegacije

topel pozdrav v imenu fašistične Vlade ter jim poželil čim boljše, čim srečnejše bivanje v Italiji, ki bo nedvomno mnogo prispevalo k uveljavitvi prijateljskih vezi med obema državama.

Državni podtajnik Bulić se je v toplih besedah zahvalil za sprejem in pozdrav ter poudaril pomen ustaškega gibanja, ki črpa svoje ideološke moči iz fašističnega pokreta ter si z vsemi silami prizadeva, obnoviti in preroditi novo kraljestvo. V času svojega bivanja v Rimu je rekel med drugim, bo imela hrvatska delegacija dovolj prilike, da se na lastne oči prepriča o tem, kaj je fašizem ustvaril za Italijo. Iz vsega, kar bo odposlanstvo videlo in občudovalo, bo prineslo pobude za obnovitveno delo, ki se na Hrvatskem pravkar pričinja. Svoji govor je državni podtajnik zaključil s poklonom Duceju in poglavcu.

Pred odhodom tržaškega brzega vlaka so se hrvatski gostje ljubезnivo poslovili od Visokega Komisarja in ostalih predstavnikov, nato pa so poiskali prostore v posebnem vagonu ki ga je železniška uprava rezervirala zanje.

Proslava obletnice Zmage v Novem mestu

Novo mesto, 4. novembra. Za 23. obletnico Zmage se je tudi Novo mesto že v zgodnjih dopoldanskih urah odšlo v praznično obleko in z vseh hiš so vibrale državne zastave. Posebno svečano je bil okrašen mestni rotovž, ki je bil ves odtel v državne in fašistične zastave. Obletnica je bila praznovana s svečanostmi "Te Deumom" v kapiteljski cerkvi in sprejemom predstavnikov novomeškega javnega življenja na okrajnem glavarstvu.

Že mnogo pred deseto uro sta bili postrojeni pred kapiteljsko cerkvijo častni četi 24. pešpolka in 6. topniškega polka s svojimi zastavami in godbama. Istosčasno so se pričeli zbirati zastopniki vseh državnih in samoupravnih uradov in ustanov z okrajnim civilnim komisarjem g. dr. Ottonom Grisellijem in poveljnikom novomeške vojaške posadke polkovnikom g. Arpaic na čelu. Točno ob 10. uri je prisel pred cerkev poveljnik soške divizije general Eksc. Federico Romero, ki je ob zvokih godbe obsel ob častni četi. V spremstvu okrajnega civilnega komisarja g. dr. Grisellija in polkovnika g. Arpaic se je general Eksc.

Romero podal v cerkev, v kateri so bili že zbrani vsi predstavniki državnih in samoupravnih uradov, častniški zbor, delegacija fašistične stranke, gasilci v kroju in ostalo državno uradništvo. Pred oltarjem v prezbitoriju pa sta bili postrojeni obe častni četi s svojimi zastavami.

Po svečanem "Te Deumom", ka'erega je ob številni asistenci domače duhovščine pol proš g. Cerin, je vojaški duhovnik opravil molitve za Kralja, njegovo rodbino in Duceja, nakar je general Eksc. Romero nazdravil Kralju in Duceju. Pred cerkvijo je general Eksc. Romero v spremstvu okrajnega civilnega komisarja g. dr. Grisellija in polkovnika g. Arpaic še enkrat obsel ob zvokih godbe obe častni četi, vsi oddelki pa so se podali na okrajno glavarstvo, kjer se je vršil slovesen sprejem predstavnikov novomeškega javnega življenja in vpisovanje v knjigo.

Proslava 23. obletnice Zmage v Novem mestu je dokazala povezanost in lojalnost vsega tukajšnjega prebivalstva do predstavnikov fašistične Italije.

Razpis glasbenega natečaja

Ljubljana, 5. novembra. Glasbena Matica v Ljubljani razpisuje naslednje natečaje za instrumentalne skladbe, za vokalno instrumentalno skladbo ter mešane zborove z izvirnim slovenskim besedilom:

I. Simfonično skladbo za veliki orkester, trajajočo najmanj 20 minut. Nagrada Lir 2.000.—

II. Simfonietto ali serenada za godalni orkester, trajajočo najmanj 10 minut. Nagrada 1500 Lir.

III. Vokalno instrumentalno skladbo (oratorij ali kantato), trajajočo najmanj eno uro. Nagrada 5.000 Lir.

IV. Pet mešanih zborov, izmed katerih traja vsak najmanj 4 do 5 minut. Nagrada za vsak zbor 500 Lir, skupaj 2.500 Lir.

V. 10 klavirskih skladb za mladino po 300 Lir, skupaj 3000 Lir.

VI. 5 skladb za violino ali drugo godalo in klavir, po 400 Lir, skupaj 2.000 Lir.

VII. Poleg teh razpisov je določenih 10 tisoč Lir za odkup še neobjavljenih rokopisov raznih del slovenskih skladateljev.

Predložiti se morajo samo nova dela, ki do sedaj še niso bila objavljena, ne nagrajena in tudi ne izjavljena.

Natečaja se lahko udeležijo samo slovenski skladatelji. Vsak udeleženec mora označiti svoje delo z geslom in v posebni kuverti, označeni z istim geslom, navesti svoj naslov. — Na kuverti naj bo tudi

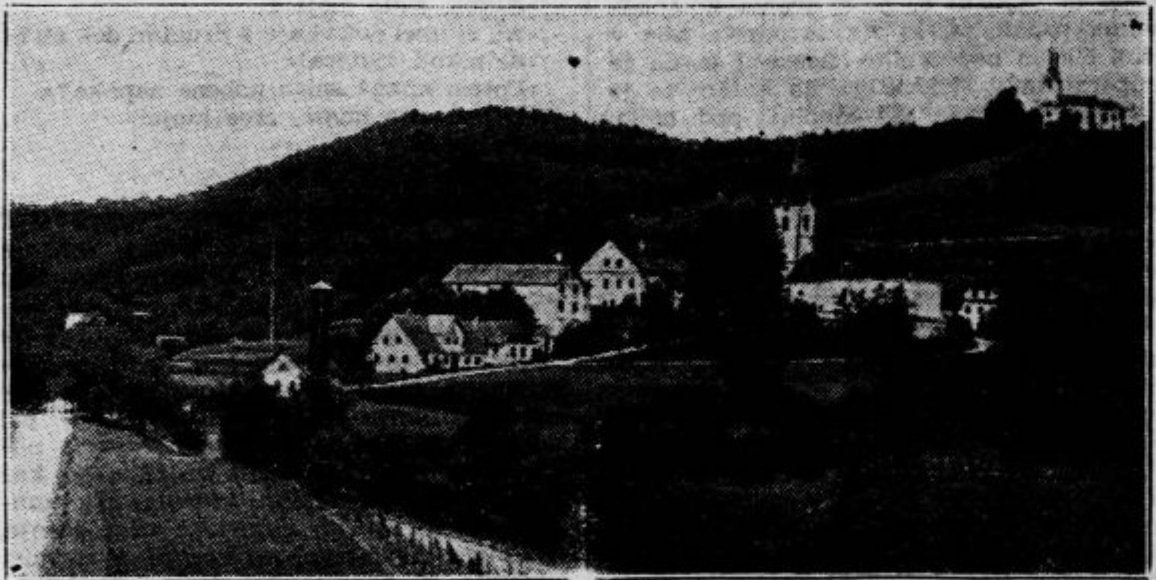
naslov, kamor naj se vrne nenagrajeno ali neodkupljeno delo, vendar ta naslov ne sme biti istovesten z onim v kuverti. Dela morajo biti poslana v partituri kot priporočena pošiljka na naslov Glasbene Matice, Ljubljana, Vegova ulica 7, in sicer dela pod I. in II. najkasneje s poštnim žigom 28. februarja 1942; pod III. najkasneje s poštnim žigom 30. junija 1942; pod IV., V. in VI. najkasneje s poštnim žigom 31. decembra 1941.

Razpisane nagrade pod I. do VI. so nedeljive, pod VII. pa se določijo po predlogu razsodišča. Izplačane bodo 14 dni po objavi izdanih natečajev. Odbor ima pravico odkupiti nenagrajena dela.

Glasbena Matica si pridržuje pravico prve izvedbe vseh nagrajenih skladb v teku treh let po objavi uspeha natečaja. Skladbe, ki so prejele nagrado iz točke IV., V., VI. in one, ki se odkupijo iz točke VII., preidejo v last Glasbene Matice, ki jih lahko izda v prvi nakladi in sporazumno določenemu številu v teku treh let po objavi natečaja, od skladb, ki so nagrajene iz točke I., II. in III., pa ostanjejo po dogovorjenem roku 3 let po objavi natečaja avtorske pravice avtorjem nedotaknjene.

Razsodišče bo imenovala Glasbena Matica s posebnim razpisom. Vsi ostali pogoji in postopek natečaja so razvidni iz posebnega pravilnika, katerega odliš bo poslala Glasbena Matica na zahtevo vsakemu zainteres. Zoper odločitev razsodišča ni priziva.

Št. Lovrenc na Dolenjskem napreduje

Catež z Zaplalom nad Št. Lovrencem — priljubljeno izletišče Ljubljančanov

Št. Lovrenc, 5. novembra. Izletnikom na Primorskem in zlasti na Catež je naš kraj prav dobro znan. Saj držita od nas do obeh imenovanih krajev, krasni poti z divnim razgledom po Temeniški dolini in še dalje naokrog po dolenjskih gričih, celo tja do notranjskega Snežnika, na drugi strani pa do Kamniških planin in ob ugodnem vremenu celo do pomenskega velikanu Triglavu. Včasih je bil naš kraj bolj malo znan, kvečjemu po odlični prašičjereji. Zdaj so nas pa danes dnevom obiskovali Ljubljančani in se vračali s težkimi nahrbtniki, polnimi raznih dobrot.

Kakor na vseh ostalih solah pokrajine, se je tudi pri nas pričel pouk s 4. oktobrom. Številno otrok, ki jih je nad dvesto, je zlasti v višji ljudski šoli tako veliko, da se je moral dotedaj četrti oddelček razdeliti v dva razreda. Na ta način pa je nastala potreba po novi učni moči. Takoj je bilo zaproseno zanj in kakor smo zvedeli, je že imenovan učitelj Roškar Janez, štajerski rojak, oče dveh otrok. Želimo mu dobrodošlico in mnogo uspehov v našem kraju!

Zadnjih 14 dni je šolski obisk zaradi mraza, snega in slabih potov prav slab, posebno v nižjih razredih. Vzrok izostankov

je zlasti pomanjkanje obutve. Starši si prej niso preskrbeli usnja, zdaj ga pa ne morejo, ker je zapora. Vsak dan vidimo marsikatero učeno žensko željno revčka, ki trudoma koraka v ogromnih očetovih škornjih ali v materinih čizmih proti šoli. Šolsko poslopje je že nad pol stoletja staro in je bilo do lanskega leta v njem kaplansko stanovanje. To je bil pač edinstven primer daleč naokrog. Lani je bilo sezidano kaplansko poslopje z obširno dvorano, ki pa še ni dogotovljena.

Žitna letina je bila kar dobra. Slabše je s krompirjem, ki zelo gnije. Tudi ajda je bilo pridelane komaj za seme. Sajda ni bilo skoraj nič, le nekaj jabian je obrodilo kak sad.

Letošnji zgodnji sneg je napravil tudi v naši dolini mnogo neveselosti. Marsikateremu kmetu sta ostali na njivi po'eg repe koruza in zelje. Sneg je napravil tudi precej škodo na gozdnem, posebno pa na sadnem drevju, ki mu je teža snega polomila mnogo vej in vrhov. Slabo vreme ovira tudi končna dela pri gradnji novega dela ceste proti Catežu. Z izgradnjo tega odseka se bodo prelomili hudi ovinki in klanec pri gospodinskih šoli na Mali Loki.

V vsi imamo tudi že več let obstoječo mlekarino, ki se v zadnjem času primerovo

urejuje in modernizira pod nadzorstvom »Prevedovega« uradnika g. Iva Sporarja, ki je prišel k nam iz Rakitana pri Murški Soboti. Do letošnjega poletja se je v mlekarni izdelovalo le presno maslo, v zadnjih mesecih pa izdelujejo tudi skuto. Zdaj delajo vodnjak z električno črpalko, ki bo dovajala vodo za hlajenje narave, ki bo pasterezirala mleko, katero bodo pošiljali v Ljubljano. O'dajanje mleka se je odlično organiziralo in je količina vsak dan večja. Od nekdanjih dve sto litrov se je

dvignil dnevni donos na sedem sto in še več. Zaradi visoke cene 1.10 L za liter odda marsikatera gospodinja vse mleko, samo da dobi denar za številne nujne potrebe v gospodinjstvu.

Naš kraj pa še v drugih pogledih napreduje, posebno še, odkar smo pred nekaj leti dobili elektriko. Kljub temu, da so pri nas večinoma le mali kmetje, so si naprednejši že omislili razne gospodarske stroje, salamorenice, mlino in krožne žage na električni pogon.

SPORT

Kdo je med petimi najboljšimi? Kakšen je in kaj nam kaže pregled letošnjih najboljših izidov v atletiki?

Da se ohrani tradicija in ob sportna javnost imela po končani sezoni boljši pregled o letos doseženih uspehih in neuspehih v lahki atletiki, objavljamo v naslednjem pregledu petorice najboljših atletov v posameznih disciplinah:

Teki	
100 m	
Lušický (Planina)	11.2.787 točk
Sušteršič (P)	11.3.760 <
Račič (Ilirija)	11.4.735 <
Polak (Hermes)	11.4.735 <
Kolenc (H)	11.5.710 <

200 m	
Račič (I)	23.0.757 točk
Sušteršič (P)	23.6.690 <
Lušický (P)	23.6.690 <
Boltavžer (H)	23.7.679 <
Polak (H)	23.8.669 <

400 m	
Nabernik (P)	52.6.735 točk
Oberšek (I)	52.8.725 <
Lušický (P)	53.1.717 <
Skušek (P)	53.2.716 <
Polak (H)	54.4.652 <

800 m	
Košir (P)	1:57.4.858 točk
Oberšek (I)	2:00.1.776 <
Nabernik (P)	2:02.3.748 <
Magušar (I)	2:04.6.701 <
Šrakar (H)	2:05.694 <

1500 m	
Košir (P)	3:57.6.953 točk
Magušar (I)	4:15.8.758 <
Šrakar (H)	4:17.737 <
Oberšek (I)	4:18.4.724 <
Klen (P)	4:20.2.707 <

5000 m	
Košir (P)	15:57.6.903 točk
Šrakar (H)	16:12.737 <
Klen (P)	16:14.2.732 <
Glonar (I)	16:45.657 <
Kocutar (P)	17:30.652 <

10.000 m	
Klen (P)	33:54.2.729 točk
Koritnik (P)	41:43.2.325 <
Glavnik (I)	41:56.2.318 <

110 m zapreke	
Lončarič (P)	17.3.618 točk
Jager (I)	18.1.538 <
Zupančič (I)	18.5.502 <
Lužnik (P)	18.7.485 <
Kraner (P)	20.2.372 <

400 m zapreke	
Skušek (P)	58.8.748 točk
Kraner (P)	1:01.0.672 <
Pleničar (I)	1:01.5.656 <
Polak (H)	1:02.5.626 <
Lončarič (P)	1:03.0.610 <

4 x 100 m	
Planina (Bratož, Lušický, Lončarič, Sušteršič)	45.1
Hermes (Račič, Polak, Malič, Boltavžer)	45.2
Ilirija (Jager, Tavzes, Novak, Krenčič)	45.7

4 x 400 m	
Planina (Mravljec, Skušek, Gaberšek, Nabernik)	3:38.1
Ilirija (Pohar, Pleničar, Vilar, Oberšek)	3:41
Hermes (Šrakar, Bašin, Mozetič, Križič)	4:31.3

Ko smo ta pregled primerjali z enakim, ki je bil lani nekako sredi decembra tudi objavljen v »Jutru«, smo na hitro ugotovili naslednje: Od lani na letos smo vsaj v nekaj izboljšali največ, kar se je sploh moglo pričakovati, če se upoštevata, da smo po količini atletov močno nazadovale. Glavna zasluga za velik napredek v teh greh predvsem Koširju, ki se je izkazal z dvema najboljšima znamenjama in obenem tudi novima rekordoma z 1:57.4 na 800 m in 3:57.6 na 1500 m (lani 1:59.2 Goršek in 4:03.4 Košir). Dalje so letošnji najboljši izidji boljši od laniških v stafeti na 4 x 100 m, v kateri je stafeta Planine s 45.1 dosegla nov rekord in je Hermes izbral laniškega s 45.3, potem na 5000 m, kjer je Klen na lani popravil Košir od 16:10.3 na 15:57.6, potem na 10.000 m, kjer je Klen izboljšal samega sebe od 34:33.2 na 33:54.2 in slednjič še v teku na 400 m z zapreka-mi, v katerem se je najboljša znamenka dvignila za desetinko sekunde na 58.8 (lani Klinar, letos Skušek). Precej hudo smo se pomaknili navzdol v teku na 400 m, kjer smo se morali letos zadovoljiti z 52.6 po Naberniku (lani Klinar 50.9) in pa v teku na 110 m v zapreka-mi, kjer smo od lanske lepe znamenke (16.2 po Peteršku) zdrsni spet nazaj na 17.3. Prav tako ali nekoliko manj vidno nas je zadelo tudi na obeh kratkih proгах.

(Se bo nadaljevalo.)

Planica dobiva nove oblike

Kaj piše »Kärntner Grenzrufer« o spremembah na skakalnicah pod Jalovcem?

V eni izmed zadnjih števil celovškega dnevnika je objavljen daljši članek o obsežnih delih, ki so bila v zadnjem času izvršena na skakalni napravi v Planici in okrog nje. Pisec članka posega mestoma tudi v zgoštevino te edinstvene sportne pravde in omenja pri tem med drugim tudi senzacionalne izide preko 100 m, ki so bili v zadnjih letih doseženi na njej, potem pa opisuje nova dela, ki so se tamkaj pričela takoj pri prihodu nemških oblastev in so zdaj bolj ali manj pred zaključkom.

V podrobnem pravi o teh delih — nekaj podatkov o njih smo na tem mestu objavili tudi že pri nas — da je bil nalet, ki se je pričel pri 120 m, za poldrugi meter poglavljen, tako da je naklon strmine do daljine 130 m popolnoma enak in šele potem v lahkem loku prelde v iztek. Tudi iztek sam je bil poglavljen in izravnat ter ima zdaj dimenzije normalnega sportnega prostora. Material, ki so ga pri tem pridobili, so porabili za to, da so iztek nasuli v polkrožni obliki precej visoko in je z n'ega za gledalce mogoča lepši razgled kakor poprej. Pri teh delih je bilo treba prenesti okrog 20.000 m³ zemlje. Razen tega so odstranili sodniški stolp, ki je bil postavljen na neprimadnem mestu in ga nadomestili z novim, ki je visok 40 m in približno 34 m oddaljen od strmine. Z njega bodo lahko sodniki čisto natanko zasledovali ves potek skoka pri posameznem tekmovalcu. Višinska razlika od odsodišča do izteka znaša nič manj kakor 152 m, most sam pa je visok 5 in pol metra. Pod napravo je bilo treba iztreti primeren prostor za parkiranje vozil, obenem pa tudi razširiti okrog 3 km dolgo dovorno cesto.

Cisto novi sta v Planici dve progi za slalom, ki imata okrog 300 m višinske difference in sta položeni druga poleg druge ob strani velike skakalnice, tako da bo lahko smučarski spored v Planici v bodoče obsegal tudi to disciplino v neposredni bližini.

Na nasprotnem obronku 1746 m visokega Cipernika se bo dala zgraditi tudi precej drzna proga za smuk, tako da bo imela Planica tudi s te strani vse pogoje za smučarsko prireditelje v največjem obsegu. Pisec omenja h kraju še tri skakalnice za vezbanje, med njimi tudi ono pri kolodvoru, ki »nosi« 60 do 70 m daleč, in zaključuje svoja izjavjanja:

»Dobrih 400 m nasproti skakalnice so trenutno zgrajeni trije dobro opremljeni smučarski domovi, nekoč zbirališča zagrebških in ljubljanskih židov, ki so tukaj zadovoljevali svoje potrebe po senzacijah. Ti domovi bodo odslej dobrodošlo zatočišče nemški sportni mladini. V smeri proti dolini zaključujejo lepi položni travniki sliko tega novega zimskosportnega prostora, ki mu manjkajo samo še nekateri veliki hoteli, za katere pa se tudi že pripravljajo načrti. Iz vsega tega sklepa pisec, da bo v Planici kljub vojni smučarski teden, ki je določen za prve dni prihodnjega marca, postal dogodek svetovnega pomena v zimskem sportu.«

Sam in tja po terenih

Tako brez vsakega sporeda kakor je bila zadnja nedelja pri nas, ni bila skoraj nikjer. Razen obširnega sporeda v nogometu, ki so ga kljub slabemu vremenu spravili pod streho v Italiji, so bili prav agili tudi nogometaši v Nemčiji in posebej še na štajerskem, kjer so nadaljevali prvenstveno tekmovalje v okrognem razredu, v katerem sodelujeta zdaj tudi moštvo Rapida iz Maribora in enajstorica iz Celja. Rapidovci so imeli za nasprotnika precej šibko moštvo iz Leibnitza in so zmagali z dvoštevilnim izidom 10:0 ter se tako preotkali na četrto mesto v tabeli. Celjani so imeli težjo nalogo ter so morali v Grazu nastopiti proti enajstorici GAK, ki jim je preskrbela zelo občuten poraz z 8:2 (1:0). Tako je prišlo, da so Celjani v tej novi konkurenci med desetimi razpoložljivimi mesti zasedli deseto.

Doneška kotlina

Zavezniške armade prodirajo v nezadržanem zaletu v Doneško kotlino. O premogu v tem važnem industrijskem področju so govorili in pisali mnogo že v carskih časih. V splošnem pa je bilo caristično gospodarstvo le malo razvito. Kar so tedaj v Rusiji potrebovali, so uvažali iz drugih dežel. Ko se je pa sčasoma povečala potreba po premogu za industrijske in prometne namene, so se spomnili na poročila iz Ukrajine, da nese v Doneški kotlini, na obeh straneh spodnjega toka reke Donca, premog tako rekoč iz tal. Takrat so začeli pridobivati doneški premog v dnevnem kopu in šele tedaj je dobil ta premog za svetovno gospodarstvo neki pomen.

Toda šele po svetovni vojni je Doneška kotlina v načrtih sovjetskega gospodarstva stopila v ospredje. Ker sovjetska industrija ni bila sposobna izdelovati potrebne stroje za neprekinjeno pridobivanje premoga, so strokovnjake in stroje za to naročili iz Nemčije. V kratkem času jim je uspelo, da so dotedanje pridobivanje na

roko nadomestili v 17 odstotkih s pridobivanjem s pomočjo vrtnalnih strojev. Ko so pa sovjeti spoznali, da postaja Doneška kotlina gospodarsko najdragocenejši in najuspešnejši predel Sovjetske zveze, so uporabili taktiko procesov zavoljo domnevnih sabotažnih dejanj in prisilili Nemce, kolikor jih ni pograbila tedanja Čeka, da so se vrnili v Nemčijo, nato so prevzeli sami metode pridobivanja, ki so jih uvedli nemški inženjerji. Toda po mnogih letih sovjetski inženjerji in delavci še niso bili v stanu, da bi do možne višine izkoriščali bogastvo Doneške kotline. Prišlo je do novih procesov zavoljo »sabotažnih dejanj« in do »političnega čiščenja« v tej kotlini.

Medtem so v Moskvi izumili stahanovski način dela, po katerem so bih delavci prisiljeni napeti svoje sile do skrajnosti, in s tem priganjanjem je sovjetoj uspelo da so proizvodnjo v tem najvažnejšem ruskem premogovnem revirju znatno povečali. Zunanji izraz tega uspeha na račun do zadnjega izrabljenih delovnih sil je bil sijaj v

glavnih mestih Doneške kotline, kakor v Vorosilovgradu in Stalinu.

Za sovjetsko vojno gospodarstvo ima ta kotlina poseben pomen, kajti 90 odstotkov vsega premoga je dobivalo od tod. Doneški premog pa je dajal tudi ves koks, ki ga je potrebovala sovjetska kovinska industrija: razen tega so pridobivali tam najboljšji črni premog ter antracit. Celotna površina Doneške kotline znaša 30.000 štiriastih kilometrov. Gorata ozemlja, ki mejijo ob njo, so polna dragocenih rud, a ves ukrajinski prostor je, kakor znano, prebogato z vsakovrstnimi zemeljskimi zakladi. S tem, da so sovjeti izgubili že prej rudni revir okrog Krivega Kuga in da se je spremenila sedaj Doneška kotlina v vojno področje so ostali brez možnosti, da bi se zalagali s surovinami doma. Ostali rudni in industrijski revirji, s katerimi se razpolagajo v uralskem prostoru in v Sibiriji, po mnenju nemških strokovnjakov ne bodo mogli preprečiti, da bi sovjetsko vojno gospodarstvo ne zašlo v polom.

Italijanski tečaj

XCVII.

49. vaja. Lezione quarantottesima. Pri zdravniku. Dal medico.

Quando ci sentiamo male, provando dolori allo stomaco, nel petto o in qualche altra parte del corpo, la meglio è di andare a consultare un medico o, in casi più gravi, di mandare per un medico di nostra fiducia.

Questo ci domanderà, che cosa abbiamo? »Che vi sentite? Dove vi duole?« e noi risponderemo, secondo il caso: »Ho mal di gola; a inghiottire, sento male; ho un forte mal di testa, mi duole la testa da scoppiare ecc.« Il medico ci tasterà il polso, misurerà la temperatura mettendoci sotto un'ascella il termometro per verificare a che punto abbiamo la febbre, esaminerà pure la nostra lingua: »Fate un po' vedere la lingua: l'avete bianca, colla patina alta, e ci visiterà accuratamente tutto il corpo aiutandosi coll'ascoltazione e la percussione del cuore e dei polmoni e domandandoci come andiamo di corpo.

Fatta la diagnosi ci scriverà la ricetta d'una medicina che manderemo a fare alla farmacia. Ci toccherà a stare in dieta e rimanere quieti, quieti a letto per un paio di giorni, cioè almeno finché non ci si staccherà la febbre.

Vocaboli.

Mi sento male po'utim se slabo, provare dolori imeti bolečine, la meglio è di far qc. najbolje je, da storim, la fiducia zaupanje, consultare vprašati za svet, mandare per qd. poslati po koga, ho mal di gola grlo me boli, inghiottire požirati, a inghiottire pri požiranju, če požiram, sento male čutim bolečino, scoppiare razpočiti se, tastare il polso potipati žilo, misurare meriti, l'ascella pazduha, verificare overoviti, preizkusiti, il punto točka, a che punto koliko, esaminare (amino) pregledati, pure tudi, la patina pre-

vleka, obloga, accurato skrbno, natančno, aiutare pomagati, l'ascoltazione poslušanje, la percussione trkanje, percussione, p. r. percossi, p. p. percosso tepsti, točki, la diagnosi ugotovitev bolezni, la ricetta recept, stare (tenersi) in dieta uživati samo določeno, bolezni primerno hrano, quieto, miren, staccare odtrgati, staccarsi prenehati.

Nedolcino s predlogom a. Infinito colla preposizione a.

V stavkih: Siamo a casa, andiamo alla finestra kaže predlog a na kraj, kjer smo ali kamor gremo. Namoesto samostalnikov casa, finestra postavimo lahko kak nedolcino in rečemo: siamo a scrivere; andiamo a cercare, smo ravno pri pisanju, ravno pišemo; gremo iskat. Predlog a rabimo torej pred nedolcino kom tam, kjer bi ga sicer rabili, ako bi imeli namesto nedolcinka kak samostalni. Največkrat stoji za glagoli, ki izražajo, da neko dejanje pravkar vršimo (skupina A.) ali da ga šele nameravamo izvršiti (skup. B.).

Najnavadnejši teh glagolov so: A. essere. stare a far qc. delati kaj, restare (restito), rimanere, ostati, esitare (-è) obotavljati se, tardare zakasnit se, odlasati, penare trpeti, truditi se, stentare pomanjkanje trpeti, težko kaj narediti, avere, prender gusto rad, z veseljem delati, contribuire (-isco) sodelovati, prespevati, attendere (p. r. attesi, p. p. atteso) paziti, vegliare bedeti, valere biti v stanu, bastare zadoščati; affrettarsi, spicciarsi podvizati se; servire služiti; persistere, insistere (p. p. -ito) vztrajati, imparare učiti se, insegnare poučevati, continuare, proseguire (-seguo), seguitare (-è) nadaljevati, aiutare qd. pomagati komu, badare a far pc. storiti kaj brez odlašanja, prekinitev, affaticarsi truditi se, divertirsi zabavati se, vergognarsi sramovati se.

Sličica iz današnjega Londona

Švedski listi priobčujejo po eni izmed zadnjih števil londonskega »Daily Maila« zanimivo podrobno iz današnjega življenja v britski prestolnici. Gre za nedovoljeno prodajo ženskih svilenih nogavic.

Ze pred več nego enim letom so morale oblasti racionirati ta oblačilni predmet, ker je vojaštvo rekviriralo svilo za svoje potrebe. tovarne pa, ki so izdelovale svilene nogavice, so se preuredile na oboroževalno industrijo. Toda v času, ko so oblasti pripravljale racioniranje, so velike množine izgotovljenega blaga romale v skrita skladišča. Ze prej je trgovino s svilenimi nogavicami vodilo samo nekoliko mož, proizvoznikov in grozistov. Ti sami so poskrbeli, da se je proizvod izognil racioniranju. Oblasti so dobile le še malo blaga.

Tem živahnjejša pa je postala potem kupčija na »črni borzi«. To kupčijo so organizirali, kakor vse kaže, proizvajalci in grozisti sami, postopali pa so zelo premeteno. Da bi zakrili izvor blaga, piše londonski list, so uredili obsežno organizacijo podrobne prodaje. Nogavice dobivajo v prodajo po največ mlade ženske, ki čakajo na »klientke« čim bolj diskretno na ulicah. Ko prodajalka zagleda kakšno damo, ki se ji vidi godna za kupčijo, se ji približa, z dvema besedama ji pove, za kaj gre, obe ženski stopita do najbližje veže, blago se preseli iz ene torbice v drugo, dama plača zahtevano horendno vsoto in vsaka gre potem svojo pot.

Če se je prodajalka zmotila in ustavila slučajno kakšno policistko, kakršne imajo v Londonu, tedaj stvar tudi ni huda. Konča se običajno s tem, da se izgubi edini par nogavic, ki ga ima prodajalka v torbici, kajti te prodajalke nimajo svoje zaloge in ne delajo na svoj račun, temveč jih sproti, na ulici, zalagajo agenti prodajne družbe. Prodajalki, ki so jo ujeli na dejanju, ni treba pred policijskim sodnikom izjaviti nič drugega, nego da je šlo za zadnji, najbolj zadnji par nogavic, ki ji je bil ostal iz boljših časov, ko še ni bilo racioniranja, in ki ga je morala prodati zavoljo svojega težkega finančnega položaja. Ker sodnik nima dokazov, da je s stvarjo drugače, mora obtoženko kaznovati z najmanjšo globo ali pa sploh oprostiti, pa čeprav sam zase dobro ve, da se je debelo zalagala.

Tako deluje ta »črna borza« s svilenimi nogavicami uspešno in z dobičkom, ne da bi ji mogli do živga. Kar se pa tiče dobičkov, je težko povedati določne številke. Londonski list pravi, da presegajo desetkrat ali dvajsetkrat pravo ceno blaga.

Polarni sij na Češkem

Na vzhodnem Češkem so opazovali te dni severni sij. Bil je rdeče barve, imel je več žarkih snopov in je po velikosti dvakrat prekašal Veliki voz. Žarel je tako močno, da ga je podeželsko ljudstvo kakor običajno smatralo za odsev ogromnega požara.

Eden izmed vojakov nemških napadalnih čet,

ki imajo s svojimi hitrimi prodori v sedanji vojni tako važno ulogo

Spomenik deževni kaplji

Znamenitim ljudem in dogodkom so ljudje vedno postavljali spomenike in spominske plošče. Eden najbolj čudnih spomenikov pa je gotovo spomenik deževni kaplji, ki ga vidiš v čilenskem mestu Pradosu. To je velika kaplja, ki jo je izklesal iz marmornja neki tamkajšnji kipar. Svojevrsni spomenik je nastal po velikem deževju, ki jih smatrajo prebivalci teh krajev za največji dar neba. Po 19 letih neprekinjene suše, ki je vso okoličo Paradosa spremenila dobesedno v puščavo, so leta 1936, nenadno nastali močni nalivi, ki so se ponavljali dalj časa in so zemlji vrnili rodovitnost. Piradoško prebivalstvo je bilo tega tako veselo, da se je odločilo redki dogodek ovekoveti v kamnu.

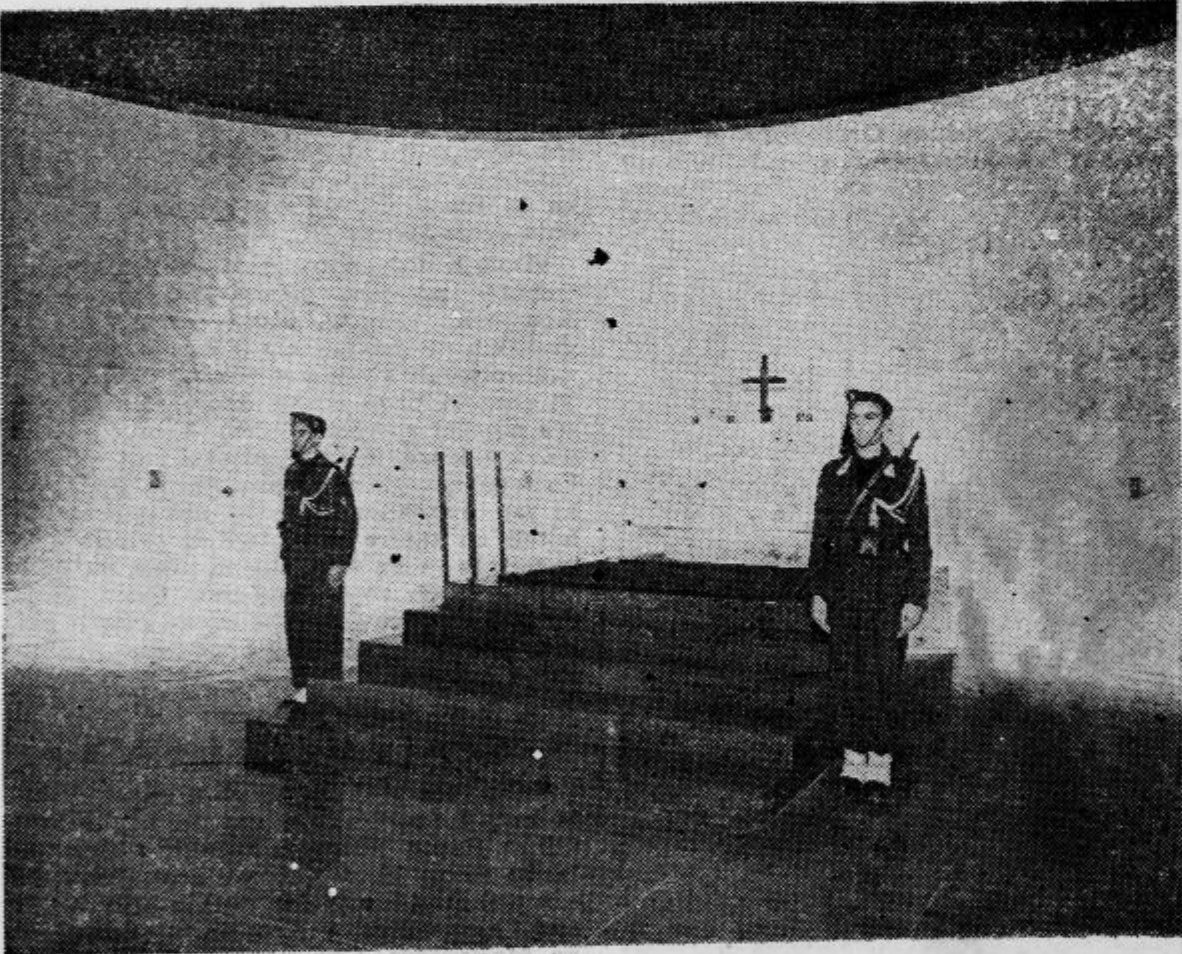
Obilen ribolov v turških vodah

V turških vodah so ujele, kakor poročajo iz Carigrada, ogromne količine palamid. Del tega plena so izvozili takoj na Bolgarsko, okrog 550 ton okusne ribe pa so morali vreči ponovno v morje, ker primanjkuje lela in bi bilo zato nemogoče ohraniti ves plen za oddaljena tržišča.

Skok s padalom iz višine 10 km

Neki ameriški padalec je skočil iz višine 10.000 m. Spustil se je z dvema kombiniranimi padalom, ki sta se odprla šele v višini 500 m nad zemljo. Sporočil je, da je temperatura v stratosferi, do katere se je bil dvignil, znašala 25 stopinj pod ničlo. Skok je trajal štiri minute in pol ter se je končal srečno.

Iz Rima

Notranost svetišča Narodne Fašistične Stranke, ki ga je Duce slavnostno otvoril v sedežu Littorie

Kulturni pregled

Razstava M. Sedej - Zdenko Kalin

1. Maksim Sedej

Trideset Sedejevih platen, ki polni sedaj stene ljubega nam Jakopičevega paviljona, govori svoj poseben jezik ter nam odkriva globok pogled v dušo tega našega tihega ustvarjalca, ki je s svojimi liricnimi invencijami, proziranimi z barvami na dokaj velike formate, spremenil razstavne prostore v tempelj svojevrsne poezije. S spretno roko aranžerja — rekel bi, da je bila Zormanova — je ta vtisk še povečal s štirimi vrstami soh Zdenka Kalina, ki so deloma na podstavkih, deloma na konzolah simetrično razvrščene ob stehah stranskih sob.

Dva naša umetnika, ki ju sicer dobro poznamo, sta šele s prireditvijo kolektivne razstave pokazala vso globino svojega dela. Sorodna sta si po temperamentu in po neugnanem nagonu, ki ju venomer sili k delu — a vendar, kako različna sta po svojih izdelkih! Medtem ko je Kalin realist, ki se izživlja v najuspešnejšem podajanju narave ter ji nemočno sledi do zadnje podrobnosti, so Sedejeve naravne oblike le sredstvo, da izraža z njimi svoje misli. Sedejeva domena je kompozicija. Sveke kompozicije, zgrajene na čisto slikarski podlagi z izključitvijo tute imenovane literarne primese. Glavno načelo njegove kompozicije je estetskim zakonom ustrezajoča grupacija oseb v zvezi z okolico v interieru ali v krajini ter medsebojna skladnost ploskovnih emot in barv. Pri tem ne izkaže učinka iz močnih kontrastnih niti v pretiranosti čistočure. Njegove barve so večinoma ugašene v mirnih in

pritajenih tonih. Zato je skupni učinek vseh teh slik izredno enoten in blag obenem. Vendar ne bi ustrezalo resnici, če bi trdil, da Sedejeve slike nič ne pripovedujejo. Kdor jih ogleduje, občuti v njih mnogo vsebine, kljub temu, da je njih pripovedna stran postavljena ob stran. Tako ti cela vrsta teh slik odkriva umetnikovo družinsko srečo. Žena in sinovi v raznih dobah otroškega življenja ga vedno znova navdušujejo k ustvarjanju teh tihih vlogledov in družinsko življenje. Toda ti pogledi nimajo namena prikazovati dinamike mlade matere in živahnih dečkov, ampak samo njih like v mirujočih momentih: slikar izkorišča domačo milje za to, da razvrača njemu ljube osebe v prijetnem sozvožju na platnu. Podoben vtisk dobijo tudi, če gleda druge kompozicije, kakor Cirkus, Na balkonu I. in II., V kavarni, Kopalke, Perice itd. S posebno vnemo opazuje umetnik tudi verske motive. Tako vzbuja njegov Madona v pogledu kompozicije dojem klasične renesančne slike, čeprav je v vsaki posameznosti originalna in čisto Sedejeva. (Opozarjam še posebej na odlično draperijo Marijinega lika!) Enako vzbuja pozornost Pietà, z osebami, ki so grupirane s premišljeno izokretnostjo, a se razlikujejo z dobro prerazčunano barvno razliko njihovih oblačil, od katerih se še močneje odbija obdelano mrtvo telo Kristovo. Slika vzbula s svojim koloritom vtisk, da je namenjena za izvedbo v fresko-tehniko.

Posebno skupino Sedejevih kompozicij

tvorijo one, kjer postavlja osebe samo za oživitve krajskih motivov, najrajši z velikimi drevesnimi skupinami.

Sedejeva zbirka, ki je retrospektivna in nam kaže slikarjev razvoj od leta 1932. do danes, nas poučuje, da je umetnik kmalu potem, ko je zapustil akademijo, našel samega sebe in se popolnoma osamosvojil. Ta osamosvojitev nam postane najbolj jasna, če primerjamo sliko Vas Dobračeva in zraven nje višje studioj akta, ki kažeta še viden vpliv zagrebških profesorjev Hegedušica in Tartaglie. Prva z vsemi vidnimi svojstvi Hegedušičeve rezke maniriranosti druga z mehkim, slikovitim oblikovanjem modela. Med tem, pa skoraj ne opaziš bistvene razlike v tehniki med deli iz dobe zadnjih šestih let. (Primerjaj portret žene, št. 23. iz leta 1941 z onim št. 2. iz leta 1935!) Pač pa se premišljena uporaba barvne harmoničnosti stopnjuje pri slikah novejšega datuma.

Sedej je s svojimi deli postavil med Slovence nov tip slikarske kompozicije in tehnike, ki ima sicer svoj pralvor v francoskem slikarstvu, a je vendar skoraj iz skoz individualen ter očituje slikarja močne osebnosti. Lahkota, s katero obvladuje slikarsko stran svojih nalog, izvira nedvomno iz njegovega ilustrativnega in grafičnega delovanja, s katerim se je pečal v prejšnjih letih in si pridobil z njim potrebno risarsko rutino. —nt—

Slovenska knjiga o italijanski ženi

»Società editrice di Novissima« v Rimu je izdala v lično opremljeni knjigi na 136 straneh z več dvostranskimi ilustracijami slovenski prevod spisa Marie Castellani »Italijanska žena«. Ta v Ri-

mu natisnjena slovenska izdaja vsebuje avtorčin poseben uvod, v katerem pravi:

»Podajam danes onim, kateri se zanimajo za ženska vprašanja, posebno pa še slovenskim tovarišcem, studijo o novi ženi, katero gleda dan za dnem Italija, kar, ki se oblikuje v delovni jasnosti, pri čemer zajema svoja navdahnjenja iz neizpranega vira tisoletnih izročil. Ono, kar so dajale v teku stoletij svetnice ali junakinje, matere ali delavke, učenjakinje, umetnice ali navdihovalke, je v resnici čudovito in predstavlja sijajno zgodovinsko nadaljevanje. V pričujočem delu si stavljam za svojo nalogo, da predstavim ženo z njenimi značilnostmi, napakami, stremiljenji, v rodbinskem in narodnem življenju, v delu in v kulturi in zaključim z onim, kar je dala in kar more dati za obrambo naroda. Poudarila sem zgodovinski razvoj in izročila in dodala statistične podatke, ki izpopolnjujejo sliko. Prav tako sem prikazala ženska nagnjenja in stremiljenja, kakor so se razvijala in usmerjala v teku stoletij.

»Gre za družabno delo, katero utegne koristiti ženam, katere želijo proučevati ženska vprašanja, ali se jim posvetiti. Služilo bo tudi poznavanju črge, kar je dejansko in kar je bila vedno italijanska žena, pokazalo bo, kako je bila s svojim delavnim molkom, s svojo razumnostjo, s svojo vztrajnostjo in s svojo sposobnostjo za spoznavanje italijanska žena vedno in je še danes stvarnica v fašističnem ozračju, kako stoji na čelu ženskih gibanj, da bi pokazala ženam celega sveta, kakšnim smernicam morajo slediti, da bi s tem doprinesle svoj delež k ravnovesju sil, katere označujejo veličino in blagostanje narodov in ljudstev.

Knjiga je razdeljena v osem poglavij. Prvo — Italijanska žena v zgodovini — opisuje v zgodnjih potezih zgodovini

Bele kolesarske poti

Mesto Aalborg na Danskem si obeta večje prometne varnosti med zatemnitvami po zaslugi nove tvarine za pokrivanje cest. S primerjo krede v tekoči asfalt so dobili skoraj belo cestno oblogo, ki jo mislijo uporabiti najprvo za kolesarska vozišča vzdolž pravih cestnih vozišč. Ker bodo vozišča na ta način ostro ločena, bo tudi v temi orientacija boljša.

300 let v isti službi

Na nekem gosposkem posestvu v Menslageju v bližini Bremena imajo družino poljedelskih delavcev, ki dela že tri stoletja za iste gospodarje. Pred 300 leti je neki Martin Steinmensch nastopil to službo in njegovi potomci se je še vedno držijo. Ta primer je gotovo edinstven.

A N E K D O T A

V Monakovu so uprizorili novo vesel'gro. Po premieri je avtor povabil razne osebnosti na proslavo v neki hotel. Castni gost je bil intendant Alexander Golling, ki je izrekel napitnico:

»Mialemu avtorju želimo,« je dejal na koncu, »da bi postal tako star, kakor so že stari položaji in dovtipi v njegovi današnji igri!«

VS AK DAN ENA

Učitelj boksanja: »Tako, za danes dovolj, pridite prihodnji teden zopet!«
»Ne, ne! Če vam je prav, bom jemale nadaljnje lekcije pisмено!«

ski razvoj ženskega položaja na tleh Italije od zgodnjega srednjega veka. Kaže oblike ženskega življenja v družini, v šoli in kulturi, v javnem življenju naroda; omenjene so najbolj znane znanstvenice, pisateljice, zdravnice, odvete, umetnice raznih vrst. Ni nezanimivo, da italijanska žurnalistika šteje med svojimi pionirji Katarino Cracas, »prvo evropsko častnikarico v Rimu«, ki je začela okrog l. 1728 so delovati v »Diario«, listu svojega očeta, najstarejšem rimskem častniku. Benečanka Elizabeta Caminer je izdajala v drugi polovici 18. stoletja v Vicenci »Novi enciklopedični dnevnik« in je bila pri vsem tem, kakor izpričujejo njeni sodobniki, ljubezna lepota. V zadnjih odstavkih prvega poglavja je posebej poudarjeno delo italijanske žene v človekoljubni službi Rdečega križa.

V drugem poglavju »Žene v Mussolinijevi dobi« so predvsem navedene Ducejeve misli o ženi. Na njegovi pisalni mizi v Trentu je videl njegov prijatelj orumenel molitvenik. »Cigav je bil prej?« — je vprašal. »Moje matere,« je odvrnil bodoti predsednik italijanske vlade in pristavil: »Predstavlja edin spomin, ki mi je ostal od moje svete mame. Bla je ena izmed onih čistih duš, ki razveseljujejo življenje in ki na nesrečo prehitro umirajo. Spominjam se, s kolikošno ljubeznijo me je odgajala. In samo ona me je poznala in me razumevala. Duce je dejal v razgovoru s tujo novinarko, da je žena v sestavnem kolesju sodobne družbe olje. Z vrsto dogodkov in anekdot osvetljuje avtorica spoštovanje, ki ga kaže do žene Voditelj Fašizma. Nadalje opisuje stališče italijanskih žen do Fašizma in njih organizirano sodelovanje v tem gibanju. Tretje poglavje je posvečeno ženskim fašističnim organizacijam, načinom njih udeleževanja in mnogim organiziranim edincem, s katerimi se vključujejo v delo med ljudstvom.

Važno opozorilo delojemalcem

Ljubljana, 5. novembra. Po sklenitvi enotnih kolektivnih pogodb za brivsko in frizersko stroko ter za stavno delavstvo, ki veljajo za območje ljubljanske pokrajine, je pristopila Pokrajinska delavska zveza s prikličenimi ji sindikati k pogajanjem za ureditev delovnih pogojev tudi v drugih strokah.

Na vrsti so sedaj pogajanja za mizarstvo, kleparsko, montersko, soboslikarsko in pleskarsko, krojaško stroko in za žagarsko industrijo. Mezdna gibanja so v teku še v papirnici Vevče, pivovarni Union, Kemični tovarni, tovarni pletenin Hribar, cestni železnici ter pri vseh rudnikih na območju ljubljanske pokrajine, kjer bodo dopolnjene že obstoječe in sklenjene nove pogodbe.

Povsod, kjer obstojajo delavski sindikati, je delavstvo na delu za ureditev in zboljšanje delovnih pogojev.

Ker se vrše mizarstvo pogajanja že v ponedeljek 10. XI. 1941, ostala pogajanja pa se bodo vršila še tekom novembra, sklicuje Pokrajinska delavska zveza skupno s prizadetimi delavskimi sindikati delavstvo prizadetih strok na sestanek, ki se bodo vršili v njenih prostorih (bivša Devavska zbornica, Miklošičeva cesta 22) po sledenjem razporedju:

v petek, 7. XI. ob pol 19. uri za mizarstvo pomočnike;

v soboto, 8. XI. ob pol 18. uri za pleskarje in soboslikarje;

v nedeljo, 9. XI. ob 10. uri za dimnikarske pomočnike;

v ponedeljek, 10. XI. ob 19. uri za pomočnike in pomočnice v krojaških in damskih salonih.

Za kleparske in monterske pomočnike bo sestanek kasneje.

Vabimo na ta sestanek vse delojemalce da sodelujejo pri sklepanju kolektivnih pogodb, s katerimi se bo za daljšo dobo enotno uredilo in zboljšalo njih delovne pogoje.

Pridite na sestanek zanesljivo in točno!

Pokrajinska delavska zveza

Sindikati lesnega delavstva,

Sindikati oblačilnega delavstva

Skupina dimnikarskih pomočnikov,

Skupina pleskarskih in soboslikarskih pomočnikov.

Naše gledališče

DRAMA

Četrtek, 6. nov.: Zaprt (generalka).

Petek, 7. nov.: Boter Andraž. Premiera.

Red premierski. Začetek ob 17.30, konec ob 20. uri.

Sobota, 8. nov.: Šesto nadstropje. Predstava za Dopolavoro. Začetek ob 14.30, konec ob 17.15 uri.

Klasična dubrovniška komedija na našem odru. Držičev »Boter Andraž«, ki ima v originalu naslov »Dundo Maroje« bo prišel v petek kot premiera v režiji in inscenaciji ing. Stupice na naš oder. Ta igra ki spada v dobo razcvita dubrovniške dramatike, je prenešana v priredbi Stupice in prevodu prof. Rupla v staroslovensčino. Igrali bodo: Andraž — VI. Skrbineš, Drečeta — Jan, Šimna — Cesar, Popivo — Peček, Medez — Stupica, Lauro — Starčeva, Katarino — V. Juvanova, Špelco — Remčeva, Barbaro — Rakarjeva, don Alvaro — Bratina, don Alfonza — Raztresen, Blaža — Tiran, Tomaža — Presetnik, rihtnega hlapca — Brezgar.

Predstava izven abonmaja bo v nedeljo; igrali bodo igrači pod naslovom »Nocoj bo mo improviziral«. Improvizacija ima za osnovo neko Pirandellovo novelo. Predstava se bistveno razlikuje po slogu od običajnih gledaliških predstav in pomeni zanimiv eksperiment sodobne improvizacije. Zasedba vlog bo običajna.

Popolnoma razprodana predstava mladinske igre »Princeska in zmaj« je dokazala preteklo nedeljo, kako veliko zanimanje vlada med mladino za to silkovito in pestro igro. Razigrana in navdušena mladina se je izvrstno zabavala ob junaških dejanjih pogumnega Joška, troglavem zmaju, pojočih palčkih, dobrih gozdnih živalih, lepi kraljici, zabavnem norčju ter je z glasnimi vzkliki ogorčenja spremljala kovačeva hudodelstva. Starši, ki želijo pripraviti svojim malčkom lepo popoldne, naj jih pošljejo k tej predstavi.

OPERA

Četrtek, 6. nov.: Boheme. Red četrtek. Začetek ob 17.30, konec ob 20. uri.

Petek, 7. nov.: Princeska in zmaj. Mladinska predstava. Izven. Globoko znižane cene. Začetek ob 15.30, konec ob 17.30.

Sobota, 8. nov.: Rigoletto. Premiera. Red premierski.

Nova vzporeditev Verdijevega Rigoletta. Pod taktirko dirigenta Demetrija Zebreta in v režiji Roberta Primožiča, bomo slišali letos to opero v novi zasedbi. Naslovno partijo bo pel Primožič vojvoda Mantuanskega Manoševski, Gildo Ribičeva, Giovanni Stritarjeva, Sparafucella Lupša, Madaleno Golobova, Monterosa Pugelj, grofa Ceprana Kos, Marulla Dolničar, Borso

Sladoljev. Opozorjamo na zanimivo zasedbo, v kateri bosta nastopila med drugimi na novo angažirana člana Bogdana Stritar in Mirko Pugelj.

Karel Kovač 70 letnik

Sedemdeset let je preteklo, kar so se ob zibelki Karla Kovača zbrale rojenice, da mu določijo usodo. Njegova življenska pot priča, da niso imele lahkega dela. Kras in Notranjska sta mu dala svoj pečat. Krasna korenina ni vedno nežna, dasiravno se po njej pretakajo vsi žlahtni sokovi. Naša burja je včasih tudi ostra, toda le na videz. Zato se tudi našega Karla ne ustrašimo, če hodi malo brez rokavic okoli. Druga izmed rojenic, sodimo, da je bila ribniška rojkinja, mu je natočila polno kupo zdravega smisla za humor in židano voljo, kot jo poznajo le naši sosede tam v drugi dolini. Tretja pa mu je postavila možgane na pravo mesto.

S temi darovi se je napotil v širni svet, da doživi svojo usodo. Njegova mladost je bila mladost slovenskega bosopetnika. Bolj malo belega kruha, pa tem več dobrih naukov, včasih s poudarkom, pa je minila doba kratkih hlač.

Ko se je odločil za obrtniški stan, ga je zamikala tujina. Pa mu je dala solidno strokovno izobrazbo in široko razgledanost. Povrniti si je z marljivostjo ustvaril solidno gospodarsko pollogo. Nemirni duh ga je gnal dalje. Iz skromnih začetkov, še danes rad pokaže svoj prvi pisarniški inventar, ki ga sedaj pokriva gostilniški prt, je dvignil svoje lesno podjetje do enega najuglednejših daleč preko meja.

Tajne notranjskih gozdov so ga izvabile v svojo sredino. S pravim razumevanjem in ljubeznijo se je oklenil lova. V lovski družbi se je razmahnil njegov humor.

Svoje gospodarske razgledanosti pa ni uporabljal le za osebne uspehe, temveč v obilni meri v javno dobro. Koliko gospodarskih akcij in del je bilo izvršenih z njegovim prizadevanjem. S ponosom lahko gleda na svojih 70 let, bila so izpolnjena z delom in kronana z uspehi. Razumeval je potrebe drugih, se jih je spomnil tudi ob svojem jubileju.

Cestitkam njegovih domačih se pridružujemo tudi mi, prepričani, da klopčič, ki so mu ga zvile rojenice, še daleč ni odvit.

Iz Novega mesta

n— Seja uprave cestnega odbora. V soboto je bila v prostorih novomeškega cestnega odbora seja njegove uprave. Načelnik g. Brulc je poročal, da je za vzdrževanje pokrajinskih in dovoznih cest k železniškim postajam Visoki komisariat doslej nakazal 500.000 L, dočim je pa bilo od 20% doklad na neposredne davke doslej nakazanih samo 54.299,60 L od predvidenih 117.304,10 L, kar zelo otežkuje poslovanje odbora. Na podlagi poročila tehničnega vodje g. inž. Viljema Praprotnika je uprava v celoti odobrila kolodavčijo jenskega gramoza, ki je uspela zelo dobro. Največje cestno delo, ki ga sedaj izvaja cestni odbor, je gradnja nove ceste na Hmelnik, pri kateri je zaposleno zelo mnogo domačega delavstva.

n— Oseba vest. Na glavno železniško postajo v Novem mestu je bil premeščen višji železniški kontrolor g. Adolf Auser. n— Baraka ga je pokopala. V kočevskih planinah je žgal ogelje 21-letni oglar Alojz Vrtnik iz Rdečega Kala pri Dobrnici. Zraven oglarne si je postavil zaslonno barako, v kateri je med žganjem oglja spal. Težko južni sneg pa je ponoči odlomil nad barako težko vejo, pod katere težo se je baraka sesula in pokopala pod seboj Vrtnika. Pri tem je nesrečni oglar doblil razen notranjih poškodb tudi težje poškodbe na hrbtenici. Zdravi se v bolnici Usmiljenih bratov v Kandiji.

Radijski spored

Četrtek, 6. novembra 1941/XX.

7.30: Poročila v slovenščini. 7.45: Slovenska glasba, v odmoru napoved časa. 8.15: Poročila v italijanski. 12.15: Koncert Adamičevega malega orkestra. 12.40: Koncert Prekovega tria. 13: Napoved časa, poročila v italijanski. 13.15: Komunistična glasba. 13.45: Poročila v slovenščini. 14.15: Ljubljanski radijski orkester pod vodstvom D. M. Šijanca. 14: Poročila v italijanski. 14.15: Koncertni prenos iz Nemčije. 14.45: Poročila v slovenščini. 17.15: Koncert ljubljanskega godalnega kvarteta (Leo Pfeifer, Albert Dermelj, Vinko Šušteršič in čenda Sedlbauer). 19.30: Poročila v slovenščini. 19.15: Simfonična glasba. 0: Napoved časa, poročila v italijanski. 20.20: Komentar dnevnih dogodkov v slovenščini. 20.40: Orkester Cetra pod vodstvom mojstra Barzizze. 21.10: Simfonična glasba. 21.45: Slovensko predavanje. 21.55: Koncert ljubljanskega kvarteta in saksofonista Milosa Zihlerja. — 22.25: Pestra glasba. 22.45: Poročila v italijanski.

J. Marquand

HVALA LEPA, GOSPODOTO!

Gibal sem se, ne po premišljenem namenu, temveč kot avtomat. Moral sem se zganiti. Ta prvi trenutek mi je ostal dokaj jasno vtisnjen v spominu, toda naslednji mi je pustil le nedoločno sled.

»Brezumnica!« sem ponavljal sam pri sebi. »Le-pa reč se nam obeta!«

V resnici je bilo najbrže tako da sem po bliskovito priskočil k Nori To'ko se spominjam da sem ji vzel iz roke samokres in stopi pred njo. Tako sem nocoj že drugič stiskal v pesti strelno orožje, čeprav sem komaj poznal njegov ustroj. Pomislil sem, da Nora čaka moje besede, a v tem sem se zavedel, da že govorim.

»Stojte!« sem rekel Vuju po kitajsko. »Prosim, da se ne ganete, prevzvišenost.«

Gospod Moto se je gibal ta čas po svoje. Videl sem ga s kotičkom očesa. Zgrabil je bil gospoda Takaharo za grlo in ga prisilil, da je sedel na stol. Spet sem izpregovoril; kom duh je stal na straži, da se tako izrazim.

»Prevzvišenost, recite svojima stražarjema, naj ne streljata,« sem dejal Vu Lo Fengu. »Za kožo bi vam šlo!«

Vu Lo Feng je bil moč dejanja, vaje nepriča-

51

kovanih odločitev. Njegova obrta glava se je naglo okrenila proti vratom.

»Počakajte!« je kriknil. »Počakajte!« Nato se je znova obrnil k meni.

»Ukažite, naj vsi mirujejo,« sem dodal.

Njegova glava se je bila zganila, a vse ostalo telo je bilo negibno. Nedvomno je mislil, da ga ubijem, če ne bo ubogal, in prepričan sem, da je imel prav. Obrvi je imel namršene in obraz mu je izražal nejevolnost. V dvorani je bilo vse tiho. Iz tega trenutka mi je v spominu samo Vu Lo Fengov zaskrbljeni vzdih.

»Vse to je smešno,« je mahoma dejal. »Ničesar ni podobno. Skušajte mirno premisliti. Kar delate, je neumnost.«

Na tihem sem mu pritrdil, da ni vsa stvar ničesar podobna in da ne more nihče naprej videti, kako se bo končala; vendar sem bil miren, čeprav morda le navzven, ker me je brzdal smrtni strah. Nikoli se ne bi upal pohvaliti s tem, kar sem zdaj storil. Sodim, da je narekoval vse moje početje strah. Le nekaj mi je bilo jasno na misli: po vsej verjetnosti mi bo uspelo, da ubijem Vu Lo Fenga, preden ubije on mene. In Vu Lo Feng je bil dovolj razsoden, da se je tega zavedal. Dalj ta mah nisem bil zmožen misliti. Prepričan sem bil, da mi ne bi bilo prav nič hudo ubiti Vu Lo Fenga. Saj mi je bil odločno zopr. Rad bi mu bil povedal, da je tako. Rad bi mu bil povedal, da gledam nanj kakor na steklega psa; a namesto tega sem mu rekel:

Mali oglasi

Službo dobi

oseba 1. — 60, taksa — 60, za dajanje naslova ali za tifo 1.2.—.

Postrežnico

dvakrat tedensko, za kratka dela, v sredini mesta, sprejem. Naslov v vseh poslovalnicah Jutra. 18516-1

Cercasi

Assistente pratico lavari Edili e straladi cosonente Italiano e Sloveno immediato impiego. Offerte Casella N. 777.

Iščemo

asistenta, ki pozna cestna in zidarska dela, z znanjem italijanskega in slovenskega jezika. Ponudbe na ogl. odd. Jutra pod »777A«. 18501-1

Krojaškega

pomočnika za boljše, veliko delo, sprejem takoj. Naslov v vseh poslovalnicah Jutra. 18500-1

Kuharico

samostojno, ki opravlja tudi vsa druga hišna dela, sprejem. Ponudbe na ogl. odd. Jutra pod »Poštena in zanesljiva«. 18495-1

Službe išče

oseba 1. — 30, taksa — 60, za dajanje naslova ali za tifo 1.2.—.

Služkinja

prilagojena, nad 30 let stara, išče namestitev. Ponudbe na ogl. odd. Jutra pod »Skromna«. 18527-2

Pouk

oseba 1. — 60, taksa — 60, za dajanje naslova ali za tifo 1.2.—.

Tečaj italijanščine

(naprednejši) za poslovne ljudi in tečaj nemščine otvarja 10. nov. Privata trgovska šola, Trgovski dom. Prijave tel. št. 33-40. 18491-4

Otrokom,

ki imajo slabo razvit posluš, nudi glasbeno izobrazbo profesor na podlagi uspešne metode. Informacije in vps: Zrinjskega cesta 7-II. 18168-4

Klavirsko

harmoniko poučuje posamično in v skupinah po hitri in uspešni metodi profesor glasbe Metoda smerna. Zrinjskega cesta 7-II. 18169-4

Prodaj

oseba 1. — 60, taksa — 60, za dajanje naslova ali za tifo 1.2.—.

Prodaj

nekaj starinskega pohištva, zrcala 1. dr. Ogled samo od 3 do 5 ure popoldne: Gradšče 1-II. nadstropje. 18518-6

Prodaj

gozdarje št. 38 in damsko smučarsko jopico. Rimska cesta 10, pritličje, levo. 18505-6

Prodaj

moderno sobo za samca ter žalni servis. Jena kristal, perzijske preproge, slike in druge predmete. Naslov: Verdijeve ul. 3-V, vrata 518 od 10.—12. in od 5. do 5. ure. 18514-6

Kateri gospod

bi bil tako dober, da bi mi odkupil 2 umetniški slike (Magoli) po nizki ceni zate, da kupim sinu dijaku zimsko suknjo. Ceni. ponudbe na ogl. odd. Jutra pod »Zrtev današnjih razmere«. 18455-6

Prodaj

4-5sobno stanovanje v centru mesta, event. celo nadstropje, iščem. Ponudbe na ogl. odd. Jutra pod »Tudi renovirane«. 18523-21a

Stanovanja

oseba 1. — 60, taksa — 60, za dajanje naslova ali za tifo 1.2.—.

Prodaj

50 do 80 tisoč lir proti 100% varnosti, za dobre obresti ali soudeležbo na dobičku. Ponudbe na ogl. odd. Jutra pod »Kratki roke«. 18507-16

Prodaj

4-5sobno stanovanje v centru mesta, event. celo nadstropje, iščem. Ponudbe na ogl. odd. Jutra pod »Tudi renovirane«. 18523-21a

Prodaj

4-5sobno stanovanje v centru mesta, event. celo nadstropje, iščem. Ponudbe na ogl. odd. Jutra pod »Tudi renovirane«. 18523-21a

Prodaj

4-5sobno stanovanje v centru mesta, event. celo nadstropje, iščem. Ponudbe na ogl. odd. Jutra pod »Tudi renovirane«. 18523-21a

Prodaj

4-5sobno stanovanje v centru mesta, event. celo nadstropje, iščem. Ponudbe na ogl. odd. Jutra pod »Tudi renovirane«. 18523-21a

Prodaj

4-5sobno stanovanje v centru mesta, event. celo nadstropje, iščem. Ponudbe na ogl. odd. Jutra pod »Tudi renovirane«. 18523-21a

Prodaj

4-5sobno stanovanje v centru mesta, event. celo nadstropje, iščem. Ponudbe na ogl. odd. Jutra pod »Tudi renovirane«. 18523-21a

Prodaj

4-5sobno stanovanje v centru mesta, event. celo nadstropje, iščem. Ponudbe na ogl. odd. Jutra pod »Tudi renovirane«. 18523-21a

Prodaj

4-5sobno stanovanje v centru mesta, event. celo nadstropje, iščem. Ponudbe na ogl. odd. Jutra pod »Tudi renovirane«. 18523-21a

Peč, cevi, klopi,

stojajo pisarno mizo, prodam. Ulica 3. maja 7-II, levo. 18515-6

Prodaj

manjše vinske sode, peč (gašperki), kotel brzoaparični, novo moško kolo, možko zimsko suknjo, norveško srebrno lisico-bro. — Kupim gozdarje št. 43. Naslov v vseh poslovalnicah Jutra. 18521-6

Kupim

oseba 1. — 60, taksa — 60, za dajanje naslova ali za tifo 1.2.—.

Harmoniko

klavirsko in otroški voziček jezika. Ponudbe na ogl. odd. Jutra pod »Lepe«. 18510-7

Chianti steklenice

dobro ohranjene, kupim vsko množino. Cesar, Ljubljana VII., Gasliška 3. 18506-7

Radio

oseba 1. — 60, taksa — 60, za dajanje naslova ali za tifo 1.2.—.

Štiricevni radio

tipa 39, ugodno prodam. — Telefon 31-74. 18525-9

Kolesa

oseba 1. — 60, taksa — 60, za dajanje naslova ali za tifo 1.2.—.

Moško kolo

tovarniško »Novo, Adlera, in eno malo rabljeno »Puche, ugodno prodam. — Telefon 31-74. 18524-11

Pohištvo

oseba 1. — 60, taksa — 60, za dajanje naslova ali za tifo 1.2.—.

2 kuhinjski opravi

solidno izdelani, prodaj. Kolo pohištvo, Vrhnika. — Ogled se na skladišču v Ljubljani, Tyševa 47, poleg kavarne Majcen. 18512-12

Kauč

dobro ohranjen, prodam. Naslov v vseh poslovalnicah Jutra. 18526-12

Oblacila

oseba 1. — 60, taksa — 60, za dajanje naslova ali za tifo 1.2.—.

Krzen plašč

(Persian, Klauen), zelo ugodno takoj prodam. Naslov v vseh poslovalnicah Jutra. 18497-13

Kožuh

za 4. do 6. letno punčko, malo rabljen, prodam. — Poizve se: Rož. dol., Cesta VIII-27, I. nadst. 18496-13

Kapital

oseba 1. — 60, taksa — 60, za dajanje naslova ali za tifo 1.2.—.

Kdo posodi

50 do 80 tisoč lir proti 100% varnosti, za dobre obresti ali soudeležbo na dobičku. Ponudbe na ogl. odd. Jutra pod »Kratki roke«. 18507-16

Stanovanja

oseba 1. — 60, taksa — 60, za dajanje naslova ali za tifo 1.2.—.

4-5sobno stanovanje

v centru mesta, event. celo nadstropje, iščem. Ponudbe na ogl. odd. Jutra pod »Tudi renovirane«. 18523-21a

Prodaj

4-5sobno stanovanje v centru mesta, event. celo nadstropje, iščem. Ponudbe na ogl. odd. Jutra pod »Tudi renovirane«. 18523-21a

Stan